

การถอดบทเรียน

Lessons Learned Distillation

ผศ.ดร. กมลมาลย์ วิรัตน์เศรษฐิน

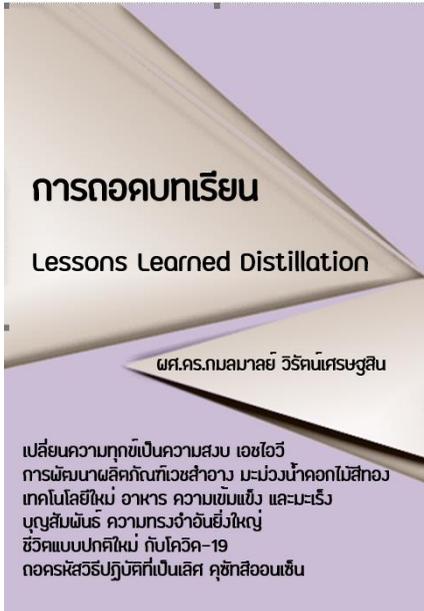
เปลี่ยนความทุกข์เป็นความสงบ เอชไอวี
การพัฒนาผลิตภัณฑ์เวชสำอาง มะม่วงน้ำดอกไม้สีทอง
เทคโนโลยีใหม่ อาหาร ความเข้มแข็ง และมะเร็ง
บุญสัมพันธ์ ความทรงจำอันยิ่งใหญ่
ชีวิตแบบปกติใหม่ กับโควิด-19
ถอดรหัสวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ คุณทศิออนเซ็น

การถอดบทเรียน

Lessons Learned Distillation

พศ.ดร. กมลมาลย์ วัชรนทีเศรษฐิน

เปลี่ยนความทุกข์เป็นความสงบ เอชไอวี
การพัฒนาผลิตภัณฑ์เวชสำอาง มะม่วงน้ำดอกไม้สีทอง
เทคโนโลยีใหม่ อาหาร ความเข้มแข็ง และมะเร็ง
บุญสัมพันธ์ ความทรงจำอันยิ่งใหญ่
ชีวิตแบบปกติใหม่ กับโควิด-19
ถอดรหัสวิถีปฏิบัติที่เป็นเลิศ คู่ชกสีออนเซ็น

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

National Library of Thailand Cataloging in Publication Data

กมลมาลย์ วิรัตน์เศรษฐสิน.

การถอดบทเรียน = Lessons learned distillation.-- กรุงเทพฯ :
ธรรมสภา, 2565.

72 หน้า.

1. การศึกษาชุมชน. I. ชื่อเรื่อง.

370.11

ISBN 978-616-590-007-2

จัดทำโดย กมลมาลย์ วิรัตน์เศรษฐสิน

คำนำ

กระแสความนิยมการถอดบทเรียนถูกนำมาปฏิบัติในการดำเนินงาน ทั้งภาครัฐและเอกชนมากขึ้น ความสำคัญของการถอดบทเรียนมีฐานความคิดที่หลากหลาย ควรทำความเข้าใจในวิธีคิดแต่ละกระบวนการที่สนให้ชัดเจนก่อนดำเนินการถอดบทเรียน และการสื่อสารการถอดบทเรียนที่ดีจะเป็นการเพิ่มคุณค่าของความรู้ที่ได้จากการถอดบทเรียน

ความสำเร็จในการถอดบทเรียนเล่มนี้ได้ออกแบบการขับเคลื่อนการถอดบทเรียนและสังเคราะห์ความรู้จากประสบการณ์จริงนำมาร้อยเรียงให้เกิดเป็น ‘ชุดความรู้’ นำไปสู่การพัฒนาและเป็นต้นทุนทางปัญญา อย่างไรก็ตามการนำหลักการของกระบวนการถอดบทเรียนและสังเคราะห์องค์ความรู้ไปปฏิบัติ ยังมีประเด็นต้องทบทวนและพัฒนาอีกหลายประการตามบริบท กระบวนการถอดบทเรียนยังคงต้องเผชิญกับข้อจำกัดและปัญหาต่างๆ แต่ความมุ่งมั่นเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่ทำให้การถอดบทเรียนสามารถสะท้อนกระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาศักยภาพการถอดบทเรียน และการนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน

คุณค่าและประโยชน์ของหนังสือเล่มนี้ที่พึงมีขอมอบคุณความดีให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่านทั้งที่ยังดำรงชีวิตอยู่ และผู้ที่ล่วงลับไปแล้ว

กมลมาลย์ วรรณเศรฐ์สิน

กุมภาพันธ์ 2565

เรื่องย่อ

การถอดบทเรียน(Lessons Learned Distillation)

ในปัจจุบันหน่วยงานต่างๆทั้งภาครัฐและเอกชนได้ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้มากขึ้นโดยเห็นว่าองค์กรที่จะพัฒนาไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ได้ต้องนำกระบวนการจัดการความรู้ไปใช้พัฒนาการทำงานในองค์กร และวิธีการจัดการความรู้ที่ได้รับความนิยมอย่างกว้างขวาง คือ การถอดบทเรียน

‘A Lesson is not learned unless something changed’

การถอดบทเรียนเป็นเทคนิคการจัดการความรู้รูปแบบหนึ่ง เน้นกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นระบบ การสืบค้นความรู้จากการทำงาน สกัดความรู้สำคัญที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการเรื่องที่ยาก/ ซับซ้อน โดยการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และระดมความคิดเห็นจากกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติ ทบทวน/ สรุปประสบการณ์การปฏิบัติงานในแง่มุมต่างๆ ใช้การวิเคราะห์เชิงลึก เช่น วิเคราะห์ SWOT ให้เห็นรายละเอียดของเหตุปัจจัย/ เงื่อนไขภายในและภายนอกซึ่งทำให้เกิดผลที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ทั้งสาเหตุของความสำเร็จ/ อุปสรรคในการปฏิบัติงาน และสังเคราะห์เป็นบทเรียน/ แนวทางในการปรับปรุงการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย และนำไปสู่การขับเคลื่อนการดำเนินงานให้ทันกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของสังคมในอนาคต(Best Practice)(คณะกรรมการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้และจัดการความรู้, 2554) สิ่งที่สำคัญ คือ ผู้ร่วมกระบวนการถอดบทเรียนเป็นเจ้าของความรู้และภูมิปัญญาที่ต้องการรวบรวมไว้เป็นบทเรียน และเป็นกลุ่มคนที่จะนำบทเรียนและข้อเสนอแนะที่ได้ไปปฏิบัติผู้ร่วมถอด

บทเรียนจะต้องเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ดังนั้นบุคคลที่ร่วมการถอดบทเรียน ต้องเป็นบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการหรือกิจกรรมที่ดำเนินการอยู่ และมีประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับประเด็นที่ต้องการถอดเป็นความรู้อันนำมา ซึ่งการปรับวิธีคิดและวิธีการทำงานที่สร้างสรรค์และมีคุณภาพ

ตัวอย่างการถอดบทเรียนครั้งนี้เป็นการถอดบทเรียน 3 รูปแบบ

1. การถอดบทเรียนมีส่วนร่วม ประกอบด้วยหลักพุทธธรรม การเปลี่ยนความทุกข์เป็นความสงบสำหรับผู้ติดเชื้อเอชไอวีและการพัฒนาผลิตภัณฑ์เวชสำอางจากสารสกัดฟีนอลิกจาก มะม่วงน้ำดอกไม้สีทอง ฉะเชิงเทรา

2. การถอดบทเรียนแบบเล่าเรื่อง ประกอบด้วยเทคโนโลยีใหม่ อาหาร ความเข้มแข็ง และมะเร็ง บุญสัมพันธ์ ความทรงจำอันยิ่งใหญ่และการใช้ชีวิตแบบปกติใหม่กับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

3. การถอดบทเรียนจากวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ ประกอบด้วยถอดรหัส วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ...คุชท์สีออนเซ็น

และบทส่งท้ายความสมบูรณ์ของการถอดบทเรียน ก้าวตาม ๘ ถอดวิธีคิดเชิงออกแบบ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช จากแนวพระราชดำริ ‘เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา’ สู่บทเรียนเพื่อการสืบสาน พระราชปณิธาน

สารบัญ

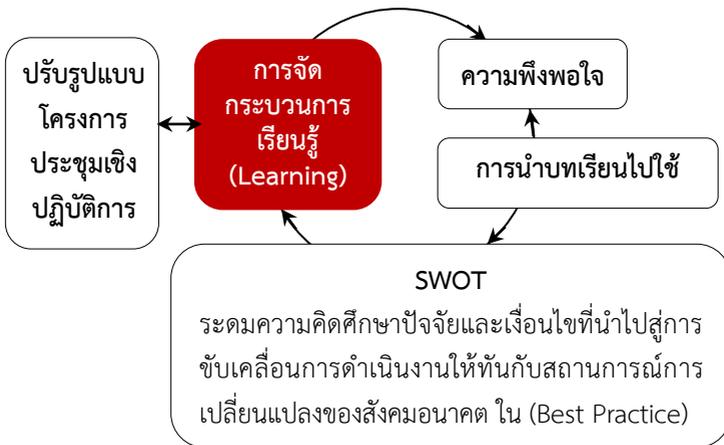
	หน้า
บทนำ	
การถอดบทเรียน	1
หลักคิดเบื้องต้นที่จำเป็นต่อการถอดบทเรียน	4
วัตถุประสงค์ของการถอดบทเรียน	6
วิธีการถอดบทเรียน	8
ตัวอย่างการถอดบทเรียน	
การถอดบทเรียนแบบมีส่วนร่วม	13
หลักพุทธธรรม การเปลี่ยนความทุกข์เป็นความสงบ สำหรับผู้ติดเชื้อเอชไอวี	13
การพัฒนาผลิตภัณฑ์เวชสำอางจากสารสกัดพืชน้ำจาก มะม่วงน้ำดอกไม้สีทอง ฉะเชิงเทรา	20
การถอดบทเรียนแบบเล่าเรื่อง	27
เทคโนโลยีใหม่ อาหาร ความเข้มแข็ง และมะเร็ง	28
บุญสัมพันธ์ ความทรงจำอันยิ่งใหญ่	33
การใช้ชีวิตแบบปกติใหม่ กับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	41
การถอดบทเรียนจากวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ	50
ถอดรหัสวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ...คุชท์สีออนเซ็น	51
บทส่งท้าย	60
เอกสารอ้างอิง	64

บทนำ

การถอดบทเรียน(Lessons Learned Distillation)

ในปัจจุบันหน่วยงานต่างๆทั้งภาครัฐและเอกชนได้ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้มากขึ้นโดยเห็นว่าองค์กรที่จะพัฒนาไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ได้อาจต้องนำกระบวนการจัดการความรู้ไปใช้พัฒนาการทำงานในองค์กร และวิธีการจัดการความรู้ที่ได้รับความนิยมอย่างกว้างขวางคือ การถอดบทเรียน

‘A Lesson is not learned unless something changed’

ภาพประกอบ วงจรการเรียนรู้(Learning Cycle)